

บทที่ 5

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

5.1 บทสรุป

จากการศึกษาค้นคว้าเรื่องการป้องกันการทารุณกรรมสัตว์และการจัดสวัสดิภาพสัตว์ รวมไปถึงมาตรการอื่น ๆ ที่ได้มีการนำมาใช้ในการคุ้มครองสวัสดิภาพของสัตว์ไม่ว่าจะเป็นของประเทศไทยหรือต่างประเทศ รวมไปถึงบทบัญญัติต่าง ๆ ที่เป็นข้อตกลงระหว่างประเทศ ทำให้สามารถเข้าใจถึงวิวัฒนาการและแนวคิดต่าง ๆ ที่นำมาใช้ในการบัญญัติกฎหมายเพื่อการคุ้มครองสวัสดิภาพสัตว์ และแนวคิดดังกล่าวนั้นสามารถนำมาใช้เป็นแนวทางในการวิเคราะห์ เปรียบเทียบ เพื่อปรับใช้ในการบัญญัติกฎหมายที่เกี่ยวกับการป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ของประเทศ ไทยด้วย ซึ่งก็คือ พระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2557 ซึ่งบทบัญญัติแห่งกฎหมายดังกล่าว ได้มีเจตนารมณ์และเนื้อหาเพื่อคุ้มครองสัตว์มิให้ถูกกระทำการทารุณกรรม และผู้ซึ่งนำสัตว์มาเลี้ยงจะต้องจัดสวัสดิภาพให้เหมาะสมตามประเภทและชนิดของสัตว์ เพื่อให้สัตว์ได้รับการคุ้มครองตามธรรมชาติของสัตว์อย่างเหมาะสมเพื่อการแก้ไขต้นเหตุแห่งปัญหาการทารุณกรรมสัตว์และการจัดสวัสดิภาพสัตว์ได้อย่างแท้จริงและยั่งยืนต่อไป จากการวิเคราะห์พระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2557 ที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบันนี้ ปรากฏว่ายังมีข้อบกพร่องในบทบัญญัติกฎหมายดังกล่าว โดยเฉพาะในเรื่องหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขในการจัดสวัสดิภาพสัตว์ รวมทั้งปัญหาในส่วนของมาตรการที่ใช้ในการแก้ไขปัญหามันในเรื่องการทารุณกรรมสัตว์และการจัดสวัสดิภาพสัตว์ ซึ่งเป็นความรับผิดชอบของเจ้าของสัตว์นอกเหนือไปจากบทบัญญัติในการลงโทษปรับที่ยังไม่เพียงพอที่จะสามารถแก้ไขต้นเหตุแห่งปัญหาการกระทำอันเป็นการทารุณกรรมสัตว์และการจัดสวัสดิภาพสัตว์ที่แท้จริงได้

เมื่ออดีตด้วยเหตุที่มนุษย์นั้นมีสมองขนาดใหญ่เมื่อเปรียบเทียบกับขนาดลำตัวและน้ำหนักของร่างกาย ซึ่งทำให้มนุษย์นั้นข้อมที่มีสติปัญญาในระดับสูงกว่าสัตว์อื่น ๆ จะส่งผลให้มนุษย์นั้นถือว่าตนเองมีความแตกต่างไปจากสัตว์ทุก ๆ ชนิดที่มีในโลกนี้ เพราะถือว่ามีเฉพาะแต่มนุษย์เท่านั้นที่จะสามารถมีเหตุผล สติปัญญา และศีลธรรม ทำให้ส่งผลมนุษย์ได้มีมุมมองต่อสัตว์ว่าเป็นสิ่งมีชีวิตประเภทต่ำกว่าและต้องเป็นทาสโดยธรรมชาติของมนุษย์ และระบบดังกล่าวนี้เปรียบเสมือนกับห่วงโซ่ที่สำคัญที่สุดในสิ่งมีชีวิตต่าง ๆ มันเป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นว่า สิ่งใดก็ตามที่

อยู่ในระดับที่ต่ำกว่าในห่วงโซ่นั้น จะต้องถือว่าเป็นสิ่งที่ได้ถูกสร้างขึ้นมาจากสิ่งที่อยู่ในระดับที่เหนือกว่า กล่าวคือ แนวคิดดังกล่าวนี้จึงทำให้มีความเชื่อในแง่ที่ว่าสถานะของสัตว์ว่าเป็นสิ่งที่อยู่ภายใต้การควบคุมและปกครองใช้ประโยชน์ของมนุษย์ และมนุษย์ก็สามารถที่จะกระทำต่อสัตว์อย่างไรก็ได้เพื่อประโยชน์ของมนุษย์ได้ไม่ว่ากรณีใด ๆ ต่อมาเมื่อสังคมมนุษย์ที่เริ่มมีความเจริญก้าวหน้ามากขึ้นในด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นทางด้านศิลปะศาสตร์ เทคโนโลยีหรือวิทยาศาสตร์ รวมทั้งความเจริญทางด้านจิตใจ จึงส่งผลให้มนุษย์สามารถที่จะความตระหนักรู้ได้ว่า สัตว์นั้นย่อมที่จะมีความรู้สึกนึกคิด และอารมณ์ต่าง ๆ ตลอดจนสามารถที่จะรับรู้ถึงความเจ็บปวดทุกข์ทรมานจากการกระทำต่าง ๆ นั้นได้เช่นเดียวกับมนุษย์ แต่หากเพียงแตกต่างกันกับมนุษย์นั้นมีสติปัญญาในระดับสูงกว่าสัตว์อื่น ๆ เท่านั้น เหตุนี้จึงทำให้สังคมมนุษย์เริ่มให้การยอมรับถึงคุณค่าในชีวิตสัตว์มากขึ้นเรื่อย ๆ โดยเป็นที่ยอมรับในระดับสากลและหลักคุณธรรม (Morality) ที่ถือว่าสัตว์นั้นถือเป็นสิ่งมีชีวิตและเป็นองค์ประกอบสำคัญ และเป็นสิ่งสำคัญของสิ่งแวดล้อมที่จะต้องได้รับการคุ้มครองสิทธิตามธรรมชาติของสัตว์ และได้รับการดูแลมิให้ถูกทารุณกรรมโดยบุคคลใด ๆ

โดยในปัจจุบันนี้มนุษย์จึงเริ่มมีแนวคิดในการให้ความยอมรับว่า การทารุณกรรมสัตว์เป็นเรื่องที่ไม่เหมาะสมและถือเป็นความผิดต่อชีวิตที่ควรจะต้องได้รับการลงโทษ ประเทศส่วนใหญ่จึงได้กำหนดให้การทารุณกรรมสัตว์ ถือเป็นความผิดในทางอาญาที่ต้องถูกลงโทษ ด้วยเหตุผลดังกล่าวในข้างต้นนั้น จึงส่งผลให้สถานะภาพของชีวิต ตลอดจนถึงความเป็นอยู่ของสัตว์ได้รับการเคารพในสิทธิการดำรงชีวิต และมีการให้ความคุ้มครองสวัสดิภาพของสัตว์ที่เพิ่มมากขึ้น ปัจจุบันการให้ความคุ้มครองสวัสดิภาพของสัตว์นั้นถือเป็นสิ่งที่สากลประเทศให้การยอมรับอย่างต่อเนื่อง

สำหรับสถานการณ์ของการทารุณกรรมสัตว์ในประเทศไทย เมื่อในอดีตที่ยังไม่ได้บัญญัติพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมสัตว์และการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2557 ขึ้นนั้น การคุ้มครองสัตว์จากการทารุณกรรมย่อมเป็นไปตามบทบัญญัติของกฎหมายที่มีกระจายอยู่ในหลายฉบับ โดยยังไม่มีการบัญญัติขึ้นซึ่งบทกฎหมายที่เกี่ยวกับการป้องกันการทารุณกรรมสัตว์เป็นการเฉพาะทำให้สัตว์ต่าง ๆ ที่มีได้มีกฎหมายบัญญัติให้ความคุ้มครองเป็นการเฉพาะนั้นย่อมจะได้รับความคุ้มครองตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 381 ซึ่งมีเพียงความผิดลหุโทษ กล่าวคือ มีโทษจำคุกไม่เกิน 1 เดือน หรือปรับไม่เกิน 10,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ เท่านั้น หรืออาจจะได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายก็ต่อเมื่อสัตว์นั้นเป็นทรัพย์สินที่อยู่ในความครอบครองของผู้เป็นเจ้าของไม่ว่าจะเป็นบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคลก็ตาม ทั้งนี้ความคุ้มครองตามกฎหมายดังกล่าวนี้เป็นเพียงการคุ้มครองผ่านสิทธิความเป็นเจ้าของของสัตว์เพื่อไม่ให้เจ้าของสัตว์ดังกล่าวได้รับความเสียหายจากการกระทำของบุคคลอื่นต่อสัตว์ซึ่งถือเป็นทรัพย์สินเสมือนวัตถุต่าง ๆ ของมนุษย์

เท่านั้น ดังนั้น มาตรการดังกล่าวในอดีตที่ใช้บังคับในการหยุดยั้งพฤติกรรมในการกระทำการอันว่าเป็นการทารุณกรรมต่อสัตว์นั้น จึงยังไม่อาจที่จะเป็นมาตรการที่ดีเพียงพอในการให้ความคุ้มครองสวัสดิภาพของสัตว์ได้ ดังจะเห็นได้จากสื่อต่าง ๆ เช่น โทรทัศน์ สื่อสังคมออนไลน์ หรือสื่อสิ่งพิมพ์ที่ยังปรากฏให้เห็นถึงการกระทำที่เป็นการทารุณกรรมต่อสัตว์และการจัดสวัสดิภาพสัตว์ที่ไม่เหมาะสมอยู่เป็นจำนวนมาก

ต่อมาเมื่อประเทศไทยได้มีการออกกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองสัตว์เป็นการเฉพาะ ซึ่งก็คือ พระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมสัตว์และการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2557 และได้มีการจัดทำกฎหมายลำดับรองภายใต้พระราชบัญญัติฉบับดังกล่าวขึ้นเพื่อกำหนดหลักเกณฑ์วิธีการและเงื่อนไขในการจัดสวัสดิภาพสัตว์ให้มีความเหมาะสม ทั้งนี้ ผลจากการบังคับใช้พระราชบัญญัตินี้พบข้อบกพร่องที่สืบเนื่องมาจากมาตรา 22 และ มาตรา 23 ของพระราชบัญญัตินี้ที่กำหนดให้เจ้าของสัตว์ต้องจัดสวัสดิภาพสัตว์ให้แก่สัตว์ของตนให้เหมาะสมและห้ามมิให้ปล่อย ละทิ้ง หรือกระทำการใด ๆ ให้สัตว์พ้นจากการดูแลของตนโดยไม่มีเหตุอันควร อย่างไรก็ตาม ในทางปฏิบัติยังคงพบเห็นการกระทำความผิดที่เกี่ยวข้องกับการทารุณกรรมสัตว์และการจัดสวัสดิภาพสัตว์ที่ไม่เป็นไปตามกฎหมาย รวมไปถึงมีการปล่อย ละทิ้ง หรือกระทำการใด ๆ ให้สัตว์นั้นพ้นจากการดูแลของตน นอกจากนี้ เมื่อมีการตรวจพบการกระทำความผิดเกิดขึ้นยังประสบปัญหาการปฏิบัติการพิเศษความเป็นเจ้าของสัตว์ทำให้ไม่สามารถระบุตัวเจ้าของสัตว์ได้ โดยอาจเป็นเพียงผู้ให้อาหารเท่านั้น ไม่ใช่เจ้าของสัตว์โดยแท้จริงเพื่อให้พ้นผิดจากการกระทำของตนเองหรือจากการกระทำของสัตว์ที่อาจจะไปก่อความเดือนร้อน รำคาญหรือทำให้บุคคลอื่นหรือทรัพย์สินได้รับความเสียหาย อีกทั้ง บทลงโทษก็มีเพียงบทบัญญัติตามมาตรา 32 ที่กำหนดให้เจ้าของสัตว์หรือผู้ใดที่ไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดตามมาตรา 22 มาตรา 24 หรือฝ่าฝืนมาตรา 23 ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน 40,000 บาท หากได้มีการบัญญัติเป็นบทบัญญัติเฉพาะหรือมีบทบัญญัติเพิ่มเติมบทลงโทษจำคุกโดยเฉพาะสำหรับความผิดของเจ้าของสัตว์ในการไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการจัดสวัสดิภาพสัตว์หรือบทบัญญัติตามพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2557 แต่อย่างใด อีกทั้งยังไม่มีการบัญญัติหรือมีบทบัญญัติบทลงโทษ สำหรับความรับผิดชอบของเจ้าของสัตว์ในพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2557 เลข ทั้งที่การกระทำการทารุณกรรมต่อสัตว์ ซึ่งเกิดโดยความรับผิดชอบของเจ้าของสัตว์นั้น ผลแห่งการกระทำนั้นย่อมจะทำให้สัตว์ที่อยู่ในความรับผิดชอบของเจ้าของสัตว์ที่ได้รับความเสียหายในด้านต่าง ๆ โดยตรง

สำหรับปัญหาในส่วนของมาตรการอื่นตามพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมสัตว์และการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2557 ที่ใช้ในการแก้ไขปัญหาในเรื่องการความรับผิดชอบของเจ้าของ

สัตว์ ที่นอกเหนือ ไปจากบทบัญญัติในการลงโทษปรับนั้น ปัจจุบันประเทศไทยก็มีเพียงบทบัญญัติ มาตรา 33 ที่ได้กำหนดให้ศาลเมื่อเห็นว่า การที่ให้สัตว์นั้นยังอยู่ในความครอบครองของเจ้าของหรือ ผู้กระทำความผิดนั้นต่อไป สัตว์นั้นอาจถูกทารุณกรรมหรือได้รับการจัดสวัสดิภาพสัตว์ที่ไม่ เหมาะสมอีก ศาลมีอำนาจสั่งห้ามมิให้เจ้าของหรือผู้กระทำความผิดนั้นครอบครองสัตว์ดังกล่าว และมอบสัตว์นั้นให้แก่หน่วยงานของรัฐหรือบุคคลที่เห็นสมควรเป็นผู้ครอบครองหรือดูแลสัตว์นั้น ต่อไป ถ้าในกรณีที่ศาลมีคำพิพากษาลงโทษบุคคลใดตามมาตรา 31 หรือมาตรา 32 แล้ว หากแต่ พระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมสัตว์และการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2557 นั้น มีเพียง มาตรการในการสั่งห้ามครอบครองสัตว์เท่านั้น และยังไม่ได้มีการบัญญัติถึงมาตรการอื่น ๆ ที่จะ นำมาใช้ในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากการที่จะทำให้ผู้ที่กระทำ ความผิดนั้นสามารถที่จะมีจิตสำนึกในเรื่องของการเคารพสวัสดิภาพของสัตว์ได้ ไม่อาจที่จะกระทำ ได้โดยใช้บทลงโทษในการปรับเป็นเงินหรือบทลงโทษจำคุก แก่บุคคลดังกล่าวแต่เพียงอย่างเดียว ได้ไม่ เพราะแนวทางดังกล่าวนี้ไม่ใช่แนวทางในการแก้ไขปัญหาการทารุณกรรมสัตว์ที่แท้จริง แต่ หากควรแก้ไขปัญหาโดยการทำให้บุคคลดังกล่าวเกิดความตระหนักต่อสัตว์นั้นได้ก็จะเป็นสิ่งมีชีวิตที่ สามารถที่จะได้รับความเจ็บปวด และทรมานจากการกระทำต่าง ๆ ไม่ว่าจะต่อจิตใจหรือร่างกายได้ดัง เช่นเดียวกับมนุษย์

ดังนั้นการกระทำการอย่างใด ๆ ที่เป็นอันการทารุณกรรมต่อสัตว์ก็ไม่ต่าง ไปจาก การกระทำที่เป็นการทารุณต่อมนุษย์เช่นเดียวกัน อันอาจจะทำให้ผู้กระทำความผิดสามารถที่จะ เข้าใจ ตลอดจนมีทัศนคติที่ดีขึ้นต่อสัตว์ ถือว่าเป็นการเสริมสร้างแนวคิดที่ดีขึ้นในเรื่องของหลัก จริยธรรมที่มีพื้นฐานจากความเชื่อที่ว่า สิ่งมีชีวิตนั้นก็สามรถที่จะมีความรู้สึกได้ดังเช่นมนุษย์ ดังนั้น ในการที่จะแก้ไขปัญหาการทารุณกรรมสัตว์ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล และ มีความยั่งยืนได้นั้น จะเห็นได้ว่าไม่อาจใช้แต่เพียงมาตรการในการลงโทษได้ หากแต่ควรที่จะต้อง มีการเพิ่มเติมในเรื่องของมาตรการแก้ไขปัญหานั้นเป็นการให้ทางเลือกแก่ศาลในการที่จะใช้ดุลพินิจ เพื่อที่จะมีคำสั่งให้มีการดำเนินการใด ๆ ในการที่จะแก้ไขปัญหานั้นและปรับเปลี่ยนพฤติกรรม การทารุณกรรมสัตว์ของผู้กระทำความผิดได้อีกทางหนึ่งด้วย ซึ่งจะส่งผลดีทำให้ปัญหาการทารุณ กรรมสัตว์นั้นจะถูกแก้ไขให้ทุเลาลงไปได้อย่างมีประสิทธิภาพแท้จริง

5.2 ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาการป้องกันการทารุณกรรมสัตว์และการจัดสวัสดิภาพสัตว์โดยเฉพาะใน ประเด็นที่เกี่ยวข้องกับเจ้าของสัตว์ที่ต้องให้การดูแลและจัดสวัสดิภาพสัตว์ของตนเองให้มีความเป็นอยู่ ที่เหมาะสมเปรียบเทียบกับกฎหมายต่างประเทศแล้ว ทำให้ได้ข้อสรุปในแนวความคิดในการ

ป้องกันการทารุณกรรมสัตว์และการจัดสวัสดิภาพสัตว์ของประเทศไทยที่จะเป็นประโยชน์ต่อสัตว์และผู้เลี้ยงสัตว์ และอาจจะส่งผลให้ปัญหาอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับสัตว์ลดน้อยลงหรือหมดไปได้ อาทิเช่น ปัญหาสัตว์จรจัดหรือปัญหาสัตว์คู่หรือสัตว์ร้ายไปก่อความเดือนร้อนให้บุคคลหรือทรัพย์สิน เป็นต้น ซึ่งจะเป็ประโยชน์ในการแก้ไข ปรับปรุง กฎหมายภายในของประเทศไทย ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นต่อไปได้

ทั้งนี้ เพื่อให้ขอบเขตการบังคับใช้กฎหมายในหมวดของการจัดสวัสดิภาพสัตว์ตามพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2557 มีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น ผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1) เพื่อให้การดำเนินการจัดสวัสดิภาพสัตว์บรรลุตามวัตถุประสงค์ของบทบัญญัติตามกฎหมาย และบทบัญญัติศัพท์ในเรื่องเจ้าของสัตว์ที่จะสามารถระบุตัวตนเจ้าของสัตว์ได้ชัดเจน ผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอให้มีมาตรการในการระบุตัวเจ้าของสัตว์หรือผู้เลี้ยงสัตว์หรือครอบครองสัตว์ให้เป็นรูปธรรม กล่าวคือ ควรมีข้อกำหนดในเรื่องการจดทะเบียนสัตว์หรือเจ้าของสัตว์ไว้ในกฎหมายฉบับนี้ เพื่อให้ผู้ที่ต้องการเลี้ยงสัตว์มีความตระหนักถึงความพร้อมของตนในการจัดสวัสดิภาพให้แก่สัตว์ของตนตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่กำหนด รวมทั้งมีความพร้อมในการรับผิดชอบต่อการกระทำอันจะเกิดกับสัตว์ในความรับผิดชอบของตนด้วย ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงเสนอให้เพิ่ม มาตรา 22/1 ดังนี้

“มาตรา 22/1 เพื่อประโยชน์ในการบังคับใช้กฎหมายในหมวดนี้ รัฐมนตรีอำนาจกำหนดให้เจ้าของสัตว์ ผู้เลี้ยงสัตว์หรือผู้ครอบครองสัตว์บางชนิดต้องจดทะเบียนสัตว์ของตนตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

การออกประกาศตามวรรคหนึ่ง ให้คำนึงถึงประเภท ชนิด ลักษณะ สภาพ และอายุของสัตว์”

อย่างไรก็ตาม ในระยะแรกอาจจะให้ต้องจดทะเบียนเฉพาะสัตว์เลี้ยงในครัวเรือน เช่น สุนัขและแมว ก่อนก็ได้ ส่วนสัตว์เลี้ยงชนิดอื่น ๆ ที่มีการเลี้ยงเพิ่มขึ้นความกระแสมนิยมในปัจจุบันอาจให้จดทะเบียนในระยะถัดไป หรือหากเป็นสัตว์ที่อาจอยู่ในกลุ่มเป็นสัตว์คู่หรือสัตว์ร้าย อาจจะต้องมีการจดทะเบียนและขออนุญาตในการเลี้ยงเพิ่มขึ้น

2) สำหรับปัญหาที่เจ้าของสัตว์ ไม่ดูแลสัตว์เลี้ยงของตน ปล่อยปละละเลย ละทิ้งหรือกระทำการใด ๆ ที่ทำให้สัตว์พ้นจากความรับผิดชอบของตน หรือปล่อยให้สัตว์ในความรับผิดชอบของตนไปก่ออันตรายต่อชีวิตและทรัพย์สินของผู้อื่นนั้น เมื่อพิจารณาจากบทบัญญัติกฎหมายตามพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2557 ในมาตรา 23 แล้วนั้น เห็นสมควรที่จะต้องมิบบทบัญญัติเพื่อป้องปรามการกระทำดังกล่าวไว้ โดยถือเป็นบทสันนิษฐานให้

ผู้ที่ให้การดูแลหรืออุปการะสัตว์ในลักษณะดังกล่าวจะต้องรับผิดชอบด้วยในกรณีที่สัตว์ที่ตนเลี้ยงดูแล หรืออุปการะนั้นก่อความเสียหายหรือเป็นอันตรายแก่บุคคลอื่น ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงเสนอให้เพิ่ม มาตรา 23/1 ดังนี้

“มาตรา 23/1 ห้ามมิให้เจ้าของสัตว์ปล่อย ละทิ้ง หรือกระทำการใดๆ ให้สัตว์นั้น อาจทำอันตรายแก่ชีวิต ร่างกาย หรือทรัพย์สินของบุคคลหรือเป็นอันตรายต่อสัตว์อื่น

ในกรณีที่สัตว์หากไม่ปรากฏเจ้าของหรือไม่สามารถหาเจ้าของได้ ให้สันนิษฐานว่า ผู้เลี้ยง หรือผู้ที่ที่อยู่อาศัยสัตว์นั้น โดยเปิดเผยเป็นอาจิม เป็นเจ้าของสัตว์ตามมาตรานี้”

3) สำหรับการกำหนดบทลงโทษในเรื่องการปล่อย ละทิ้ง หรือกระทำการใด ๆ ของเจ้าของสัตว์และการจัดสวัสดิภาพของสัตว์ ตามมาตรา 32 แห่งพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2557 นั้น จะพบว่ามีเพียงแค่โทษปรับเป็นจำนวน 40,000 บาท เท่านั้น ซึ่งแตกต่างกับบทกำหนดโทษของต่างประเทศที่มีทั้งโทษปรับและโทษจำคุกที่รุนแรงกว่ากฎหมายของประเทศไทยมากเป็นเท่าตัว ซึ่งมีผลทำให้การบังคับใช้กฎหมายของต่างประเทศนั้นมีประสิทธิภาพ ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงเสนอให้แก้ไขมาตรา 32 เพิ่มเติมว่า

“มาตรา 32 บัญญัติว่า เจ้าของสัตว์หรือผู้ใดที่ไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดตามมาตรา 22 มาตรา 24 หรือฝ่าฝืนมาตรา 23 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 1 ปี หรือปรับตั้งแต่ 40,000 บาท ถึง 100,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

กล่าวโดยสรุป หากมีการปรับแก้ไขเพิ่มเติมหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขต่างๆ รวมทั้งการปรับแก้ไขบทบัญญัติเพิ่มเติมที่ได้เสนอแนะไปแล้วในข้างต้นแล้ว เห็นได้ว่าข้อมติที่จะส่งผลให้พระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมสัตว์และการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2557 นั้น มีความเหมาะสมต่อสัตว์ และยังส่งผลให้เกิดความรับผิดชอบของเจ้าของสัตว์ได้ และเพื่อที่จะนำมาซึ่งการแก้ไขปัญหาการทารุณกรรมสัตว์และการจัดสวัสดิภาพสัตว์และปัญหาอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง กับสัตว์ในประเทศไทยมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น